

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (jordbruks- och fiskeministrarna) den 25 juli 2023

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter

Icke lagstiftande verksamhet

3. Ordförandeskapets arbetsprogram

- *Föredragning av ordförandeskapet*

Ansvarigt statsråd

Peter Kullgren

Förslagets innehåll

Det spanska ordförandeskapet avser att informera om sitt arbetsprogram.

På jordbrukssidan lyfts särskilt betydelsen av livsmedelstrygghet och vikten av att gynna effektiv och hållbar verksamhet inom EU. I linje med detta kommer det spanska ordförandeskapet lyfta fram betydelsen av innovation och bland annat skynda på förhandlingarna om översyn av EU-lagstiftningen gällande växt- och skogsodlingsmaterial och lagstiftningen för växter som produceras med vissa nya genomiska tekniker. Ordförandeskapet kommer därtill att fortsätta arbetet med förslag till förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel och lagstiftning om skyddsåtgärder mot

växtskadegörare. Det spanska ordförandeskapet kommer också initiera en diskussion om förslaget att revidera djurrättslagstiftningen, fortsätta analysen av de strategiska CAP-planerna och föra förhandlingarna vidare vad gäller geografiska ursprungsbeteckningar (GI).

På fiskesidan kommer ORDF arbeta för en minskning av koldioxidutsläpp inom fiskeindustrin, bland annat genom investeringar i hållbarhet, innovation och digitalisering. Ytterligare en ambition är att stärka rollen för den gemensamma fiskeripolitiken i syfte att främja europeisk självförsörjning och balans på den inre marknaden. Man avser också att effektivisera beslutsförfarande så att en överenskommelse kan träffas gällande tillåtna fångster.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen tar not om informationen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Frågan har inte varit föremål för tidigare behandling i miljö- och jordbruksutskottet eller EU-nämnden.

Lagstiftningsöverläggningar

4. Förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel – studie som kompletterar konsekvensbedömningen

- *Information från kommissionen*
- *Diskussion*

Ansvarigt statsråd

Peter Kullgren

Förslagets innehåll

EU-kommissionen avser att presentera en studie som kompletterar deras konsekvensanalys av förslaget, och som rådet har begärt. Ordförandeskapet kommer bjuda in till en diskussion om studien och dess konsekvenser för fortsatt behandling av förslaget.

Kommissionen presenterade sitt förslag till förordning den 22 juni 2022. Med start under Tjeckiens ordförandeskap har förslaget diskuterats i rådsarbetsgruppen för växter och växtskyddsfrågor

(pesticider/växtskyddsmedel). I december 2022 antogs ett rådsbeslut där EU-kommissionen uppmanades att komplettera sin konsekvensanalys av förslaget. I avvaktan på EU-kommissionens uppdaterade konsekvensanalys har det svenska ordförandeskapet fokuserat rådsarbetet på att avsluta en första genomgång av förslaget för att därefter avhandla mer tekniska delar.

Förslaget till förordning bygger på nuvarande bestämmelser i direktivet om hållbar användning av bekämpningsmedel (2009/128/EG). Förordningen föreslås att ersätta detta direktiv och innehåller bland annat bindande kvantitativa mål för minskad användning och risk av växtskyddsmedel, både på EU-nivå och på nationell nivå, fram till 2030. Förordningen innehåller också förslag på förbud av användning av växtskyddsmedel i så kallade känsliga områden.

I sin studie framhåller EU-kommissionen att de minskningsmål som de föreslår bör och kan uppnås utan större konsekvenser för livsmedelsförsörjningen, eller signifikant högre priser på livsmedel och foder. De framhåller att minskningen av användning och risk inte måste tillämpas till samma grad för alla grödor, användningar eller områden, utan att varje medlemsstat kan prioritera för vilka grödor och användningar minskningen bäst kan göras.

De framhåller också vikten av att minska användning och risker från växtskyddsmedel för att i ett längre tidsperspektiv få en tryggad livsmedelsförsörjning, samt för att främja biodiversitet, bättre förutsättningar för pollinatörer och lägre resthalter i vatten och livsmedel. EU-kommissionen skriver att kostnaden för att inte vidta dessa åtgärder beräknas överstiga de kostnader som en minskad användning av växtskyddsmedel kan innebära.

EU-kommissionen framhåller att den administrativa bördan för små och medelstora lantbruk inte bör ha någon betydande påverkan på deras konkurrenskraft.

Gällande förslaget om förbud av användning av växtskyddsmedel i känsliga områden, lyfter EU-kommissionen de olika alternativa begränsningar som de redan i november 2022 presenterat i ett icke-papper. Bland annat framhåller de alternativ för att begränsa definitionen av känsliga områden, så att färre och mer relevant områden omfattas, istället för ett totalförbud av alla växtskyddsmedel i alla typer av känsliga områden.

EU-kommissionen anser att utvecklingen av alternativa produkter och metoder också kommer att leda till en minskning av användning och risk i enlighet med deras förslag är möjlig.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen tackar EU-kommissionen för deras kompletterande studie.

Regeringen anser att förhandlingarna om EU-kommissionens förslag kan fortsätta, samtidigt som mycket återstår att diskutera, bland annat förslaget på minskningsmål och förbudet av användning av växtskyddsmedel i känsliga områden.

Regeringen motsätter sig bland annat förslaget om bindande nationella mål i förslagets nuvarande utformning. Regeringen anser att förslaget om förbud av användningen av växtskyddsmedel i så kallade känsliga områden inte är rimligt i EU-kommissionens förslag

Regeringen stödjer en inriktning om att undvika överanvändning av växtskyddsmedel. Huvudfokus för den nya lagstiftningen bör vara att minska riskerna med växtskyddsmedel och ge företräde till växtskyddsmedel med låg risk, hög precision, icke-kemiska alternativ och förebyggande åtgärder. Regeringen anser också att det är viktigt att de krav som ställs är rimliga och realistiska och att de möjliggör ett fortsatt kostnadseffektivt växtskydd som beaktar vikten av en god livsmedelsförsörjning, och säkerställer jordbrukets konkurrenskraft.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet hölls den 27 oktober 2022. Kommissionens förslag var senast föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 20 juni och för samråd med EU-nämnden den 21 juni inför jordbruks- och fiskerådet 26–27 juni 2023.

Fortsatt behandling av ärendet

Fortsatta förhandlingar i rådet.

Faktapromemoria

Kommissionens förslag till förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel 2021/22:FPM112.

5. Förordning om växter som framställts med hjälp av vissa nya genomiska metoder och livsmedels- och foderprodukter.

- *Föredragning av kommissionen*
Diskussion

Ansvarigt statsråd

Peter Kullgren

Förslagets innehåll

Förslaget till förordning reglerar avsiktligt utsläppande i miljön och utsläppande på marknaden av växter, dess produkter och användning som eller i livsmedel och foder, och som har erhållits genom vissa nya genomiska tekniker (NGT). Med en NGT-växt menas en genetiskt modifierad växt som erhållits genom riktad mutagenes, cisgenes, eller en kombination av detta. Kommissionen föreslår att NGT-växter delas i två kategorier. Kategori 1 NGT- växter undantas från GMO-regelverket och regleras istället i aktuell förordning och i horisontell lagstiftning. Kategori 2 NGT-växter ska uppfylla kraven i GMO-lagstiftningen, men vissa lättnader föreslås.

Kategori 1 NGT-växter

Kategori 1 NGT-växter är växter med sådana genetiska förändringar som kunnat uppstå naturligt eller genom konventionell förädling. Det specificeras i en bilaga vilka slags, hur många och hur stora genetiska förändringar får vara för att en NGT-växt ska anses vara ekvivalent med en konventionell växt och hamna i denna kategori.

Att en växt tillhör kategori 1 NGT-växt ska bedömas av medlemsstaterna eller kommissionen och Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (Efsa). Om en medlemsstat har invändningar mot en annan medlemsstats bedömning kommer frågan att avgöras genom omröstning i kommittén efter utlåtande från Efsa.

Växter som har egenskaper som skiljer sig markant från vad som finns på marknaden kan också behöva ansöka om godkännande inom lagstiftningen för nya livsmedel.

En godkänd kategori 1 NGT-växt ska föras in i en för allmänhet tillgänglig databas som kommissionen sköter. Att en växt är en kategori 1 NGT-växt ska även indikeras i sortlistan. En ny NGT 1-märkning för utsäde och växtförökningsmaterial införs. Livsmedel, foder och andra produkter som innehåller eller består av kategori 1 NGT-växter behöver inte märkas.

Trots att kategori 1 NGT-växter inte kommer att regleras som GMO föreslås det att dessa växter ska anses vara GMO utifrån regelverket för ekologisk produktion och därmed vara uteslutna från användning i ekologisk produktion.

Kategori 2 NGT växter

NGT2 växter ska prövas i enlighet med utsättningsdirektivet eller förordningen (EU) 1829/2003 om genetiskt modifierade livsmedel och foder. Det föreslås dock vissa lättnader jämfört med kraven på en traditionell GMO-ansökan. De olika stegen i tillståndprocesserna är likadana som för en GMO-ansökan men med kortare tidsramar.

Vilken information som behöver finnas i en ansökan för att kunna utföra en riskbedömning av en kategori 2 NGT-växt kommer att variera från fall till fall. Efsa ska ta fram riktlinjer för detta vilken information som krävs i olika fall. Eftersom de genetiska förändringarna i en NGT-växt inte alltid är unika så är det i alla fall inte möjligt att genom analys särskilja en NGT-växt från en konventionellt förädlad växt. Om en sökande kan visa att kategori 2 NGT-växten inte är särskiljbar från en annan växt så ska genomförandeakter beslutas om anpassade analyskrav. Övervakning efter godkännande ska endast krävas om det bedöms att det behövs, och i så fall med möjlighet till mer flexibla tidsramar.

Kommissionen föreslår också att vissa administrativa och ekonomiska incitament införs för en sökande om den aktuella växten har tillförts egenskaper som kan bidra till en hållbar utveckling. Sådana egenskaper listas i en bilaga och innefattar exempelvis resistens mot sjukdomar, stresstolerans eller ökad lagringsförmåga.

Om sökanden är ett företag som omfattas av definitionen små och medelstora företag, SME, undantas den från avgifter som EU:s referenslaboratorium vanligtvis tar för test av analysmetoder. Möjlighet att få

rådgivning av Efsa inför att en ansökan ska lämnas in utökas också, särskilt för SME.

Produkter som innehåller eller består av kategori-2-NGT-växter ska vara märkta att de är genetiskt modifierade, det kommer dock att vara tillåtet att komplettera märkningen med information om syftet med modifieringen.

För kategori 2 NGT-växter ska medlemsstaterna ta fram samexistensregler.

Möjligheten för en medlemsstat att begära att deras territorium inte ska ingå i godkännandet tas bort.

Växtförökningsmaterial

Kommissionen har även lagt fram förslag på två förordningar om växtförökningsmaterial (PRM) respektive skogsodlingsmaterial (FRM) som har bäring på NGT-växter såväl som alla andra växter.

I PRM-förslaget (art 47 och 52) föreslås bland annat att en växtsort måste bidra till någon hållbarhetsaspekt för att kunna registreras som en sort. Alla växter, oavsett förädlingsmetod, som är herbicidtoleranta föreslås dessutom beläggas med särskilda odlingsvillkor för att undvika resistensutveckling i andra växter. Även FRM-förslaget innehåller förslag om att skogsförökningsmaterial ska bidra till hållbart brukande av skogen.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att EU-kommissionen har presenterat ett nytt lagförslag för nya genomiska tekniker i växter. Regeringen välkomnar att förslaget tar mer hänsyn till produkternas egenskaper än teknik, vilket innebär att likvärdiga produkter behandlas lika oavsett vilka metoder som de tagits fram med. Regeringen ser fram emot den fortsatta analysen av förslaget.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Förslaget presenterades av EU kommissionen den 5 juli 2023 och har inte tidigare diskuterats i riksdagen.

Fortsatt behandling av ärendet

En första teknisk diskussion i frågan planeras till den 26–27 juli i rådsarbetsgruppen. Eventuellt kommer frågan beröras i diskussion på informella jordbruksrådet den 3–4 september. Frågan kommer därefter fortsatt granskas i expertrådsarbetsgrupper under hösten.

Faktapromemoria

Översänds till riksdagen den 30 augusti 2023.

Icke lagstiftande verksamhet

6. Marknadssituationen, särskilt efter invasionen av Ukraina

- *Information från kommissionen och medlemsstaterna*
- *Diskussion*

Ansvarigt statsråd

Peter Kullgren

Förslagets innehåll

Jordbruksmarknaderna i Europa och globalt för såväl jordbruksprodukter som insatsvaror till jordbruket är starkt påverkade av effekter från den tidigare pandemin och Rysslands olagliga invasion av Ukraina. I Europa har jordbruket och trädgårdsnäringen detta år även påverkats starkt av torka och regionalt även av översvämningar.

Det spanska ordförandeskapet har för avsikt att diskutera marknadssituationen vid kommande ordinarie ministerrådsmöten. Vid detta rådsmöte kommer fokus vid diskussionen vara hur transparensen på jordbruksmarknaden kan upprätthållas och förbättras, särskilt vad gäller lagersituationen för större grödor. Vidare förväntas EU-kommissionen presentera en uppdaterad rapport över läget på jordbruksmarknaderna.

EU-kommissionen har vidtagit en rad åtgärder för att underlätta situationen för jordbruket. Det handlar till exempel om möjlighet till ökat förskott av EU-stöd, ökad flexibilitet för användning av medel inom ramen för de strategiska planerna samt möjlighet att tillämpa force majeure för jordbrukare som har svårt att uppfylla stödvillkor. Den 10 juli beslutade jordbrukskommittén om ett tredje stödpaket från jordbruksreserven där Sverige fick en tilldelning om ca 5,6 miljoner euro.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen är positiv till att ordförandeskapet lyfter frågan om marknadssituationen på rådet. Det är viktigt att tydliggöra situationen och utmaningarna på jordbruksmarknaderna. Regeringen anser även att det är viktigt att eventuella förslag från kommissionen eller medlemsstaterna för att möta utmaningarna belyses på ett transparent sätt.

Regeringen är vidare positiv till eventuella förslag om undantag i regelverk som öppnar upp för möjligheter till ökad produktion under 2024. Det skulle kunna omfatta liknande undantag från regler för miljöytor som gällt under 2023. Det är samtidigt viktigt att analysera och ta ställning till eventuella åtgärder från fall till fall och beakta exempelvis eventuella miljökonsekvenser. Mot bakgrund av att regeringen driver en budgetrestriktiv linje är det även viktigt att säkerställa att eventuella förslag som kommissionen presenterar inte innebär nya åtaganden som på kort eller lång sikt inte kan finansieras inom befintliga ekonomiska ramar.

Datum för tidigare behandling i riksdagen

Marknadssituationen var senast föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 25 maj samt för samråd med EU-nämnden den 26 maj 2023.

7. Övriga frågor

7a. Femte jordbruksministerkonferensen mellan Afrikanska unionen och Europeiska unionen (Rom den 30 juni 2023)

- *Information från kommissionen*

Ansvarigt statsråd

Peter Kullgren

Förslagets innehåll

Kommissionen kommer att informera om det femte mötet mellan EU:s och Afrikanska unionens (AU) jordbruksministrar, denna gång på temat *Resilient food systems and sustainable agri-value chains*. Mötet ägde rum den 30 juni i Rom.

Totalt sex sidoevenemang genomfördes varav Sverige stod värd för ett på temat hållbara investeringar. Därefter hölls en plenarsession där statsrådet Kullgren medverkade tillsammans med bland annat kommissionär Wojciechowski (EU) och kommissionär Sacko (AU).

Inga formella beslut fattades men vid avslutningsanförandet nämnde kommissionär Sacko att en arbetsgrupp (task force) ska inrättas för att arbeta med gödsel.

7b. Förordningar om produktion och saluföring av växtförökningsmaterial och skogsodlingsmaterial

- *Föredragning av kommissionen*

Ansvarigt statsråd

Peter Kullgren

Förslagets innehåll

Växtförökningsmaterial (PRM)

Ett nytt regelverk har föreslagits där 10 av nuvarande 11 direktiv ersätts med en förordning. Förslaget stödjer Gröna given och Från jord till bord-strategin där hållbara livsmedelssystem är beroende av tillgång till utsäde och förökningsmaterial, och där mångfald och innovation krävs. Lantbrukare måste ha tillgång till ett brett utbud av kvalitetsutsäde för växtsorter anpassade till klimatförändringarna. Grundförfattningen ska kompletteras med delegerande och införlivandeakter.

Skogsodlingsmaterial (FRM)

Nuvarande rådsdirektiv (1999/105/EG) föreslås uppdateras. Förslaget stödjer gröna given (inklusive europeiska klimatlagen), den nya EU strategin för anpassning till klimatförändringarna, den nya skogsstrategin för 2030 och EU:s biodiversitetsstrategi för 2030.

Anpassning görs även mot de uppdaterade reglerna för Organisationen för Ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) schema för certifiering av skogsodlingsmaterial inom internationell handel (OECD forest seed schemes).

Regleringen för skogsodlingsmaterial omfattar utsäde, delar av växter och växter som används för att skapa nya skogar, återplantering av skog och trädplantering för olika ändamål såsom trä och biomasseproduktion, bevarande av biodiversitet, återskapande av skogsekosystem, klimatanpassning, klimatbegränsning och bevarande och hållbart användande av skogsgenetiska resurser.